

Нечаєва І. А., кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту, Національний університет «Запорізька політехніка», м. Запоріжжя, Україна

ORCID ID: 0000-0003-3429-7255

e-mail: i.nechaeva@i.ua

Податкова реформа в умовах євроінтеграційних процесів та кризи: можливі результати для України

Анотація. Реформа податкової системи має виходити з базового тлумачення податків як засобу перерозподілу ресурсів для забезпечення соціальної стабільності, стимулювання економіки, виробництва суспільних благ тощо. Податкова система – це комбінація податків, яка за певних умов потребує реформування та модернізації. Враховуючи інтереси держави та бізнесу, Україна має привести податкову систему у відповідність до стандартів ЄС: її модернізація та прогнозування для сталого розвитку бізнес-середовища дозволить збільшити надходження до бюджету країни для досягнення макроекономічної стабільності. Особливо гостро постає питання реформування податкової системи в умовах кризи, яка в т. ч. створює можливості, у т. ч. для запровадження податку на виведений капітал, що сприятиме зростанню бізнесу у майбутньому. У роботі проведено аналіз основних елементів податкових систем України та країн ЄС. Установлено, що значну частину доходів державного бюджету становлять податкові надходження, а в їх структурі основними є податки на доходи фізичних осіб, прибуток підприємств, акцизні платежі та податок на додану вартість. Досліджено досвід і результати впровадження податку на виведений капітал в окремих країнах світу та встановлено, що майже в усіх цих країнах спостерігається збільшення обсягів інвестицій та ВВП. Обґрунтовано доцільність впровадження податку на виведений капітал в Україні, що дозволить: зменшити адміністративні витрати; скоротити час на підготовку звітів; спростити ведення бізнесу; підвищити рівень капіталізації підприємств; створити більш сприятливі умови для залучення інвестицій; підвищити рейтинг інвестиційної привабливості України.

Ключові слова: євроінтеграція; криза; податкова реформа; податкова система; податок на прибуток; податок на доходи фізичних осіб; податок на додану вартість; податок на виведений капітал.

Nechayeva Iryna, PhD (Economics), Associate Professor of the Department of Management, Zaporizhzhia Polytechnic National University, Zaporizhzhia, Ukraine

Tax Reform in the Context of European Integration Processes and the Crisis: Possible Results for Ukraine

Abstract. Introduction. Tax system reform should be built on the basic interpretation of taxes as a means of resources' reallocation providing with social stability, economy stimulation, social goods' production, etc. All of the taxes have merits as well as flaws. A typical tax system is a combination of different taxes which, in certain circumstances, requires reformation and modernization. Currently, European integration and crisis represent such circumstances for Ukraine. Meeting requirements and conditions of the EU allows fulfilling society requests and realization of the state commitments. All of the above is possible due to the rational formation and use of public finances one of the main tools of which is tax system optimization. Ukraine should bring the tax system into accordance with the EU standards taking into account the interests of the state and business. Its modernization and prediction for the sustainable development of the business environment will contribute to the increase in the income to the state budget while achieving macroeconomic stability. The matter of tax system reformation is especially acute in crisis since beside threats it creates opportunities for implementation of withdrawn capital tax which will promote business development in the future.

Purpose. Justification of the need to implement a tax on capital in Ukraine under the conditions of integration processes and crisis.

Results. The current work includes analysis of the main elements of the tax systems of Ukraine and the EU countries. It has been established, in particular, that tax proceedings to the budget constitute the main part of the state budget income in Ukraine as well as in countries- members of the EU. The personal income tax, business income tax, excises tax, value-added tax, in their turn, are the main sources of contribution to the state budget. The experience and results of withdrawn capital tax implementation in some countries in the world and the European Union have been researched. It has been established that an increase in investments and GDP is registered in almost all of the analyzed countries.

Conclusions. Implementation of the withdrawn capital tax in Ukraine has been proven to be necessary since it will lead to a decrease in administrative expense and amount of time required to prepare the reports, as well as facilitate running a business, increase the levels of business capitalization, create a more enabling environment for investment and increase investment appeal of Ukraine.

Keywords: European integration; crisis; tax reform; tax system; profit tax; personal income tax; value-added tax; withdrawn capital tax

JEL Classification: F36; H21; Z00.

Постановка проблеми. Криза є не тільки небезпекою, але й відкриває нові можливості для економіки. Для України в сучасних умовах актуальними задачами є відновлення промисловості, зменшення залежності від імпорту, реструктуризація системи публічних фінансів та податкової системи. Модернізація податкової системи є важливим питанням в умовах європейської інтеграції України з метою відповідності положенням та критеріям ЄС. Відповідно до Копенгагенських критеріїв, вимоги до членства у сфері економіки полягають у наявності дієвої ринкової економіки та здатності витримувати конкурентний тиск і дію ринкових сил у рамках ЄС [1].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблемам євроінтеграції присвячені роботи Л. Хомутенко, А. Хомутенко [2]; основні засади податкової політики в країнах ЄС розглянуто в роботі О. Пахненко та А. Семеног [3]; на особливостях забезпечення конкурентоспроможності у сфері оподаткування в нових державах-членах ЄС акцентують увагу А. Podvieszko, L. Parfenova, A. Pugachev (2019) [4]; реаліям реформи європейської системи оподаткування присвячені роботи J. Stiglitz, D. Rinaldi, M. Schratzenstaller (2019) [5]; досвіду, проблемам та можливості впровадження податку на виведений капітал присвячені роботи І. Нечаєвої [6], Д. Заха та О. Бетлій [7]; О. Вієцької [8]; О. Малишкіна та А. Шуліпа [9] та інших.

Формулювання цілей дослідження. Метою статті є обґрунтування необхідності запровадження в Україні податку на виведений капітал в умовах євроінтеграційних процесів та кризи.

Виклад основного матеріалу дослідження. Особливістю встановлення окремих видів податків і зборів в країнах ЄС є наявність відмінностей у наднаціональному регулюванні встановлення прямих і непрямих податків. Законодавче регулювання ЄС у

сфері прямого оподаткування обмежено приведенням податкових законів у різних країнах у певну відповідність («зближення законів»). Законодавство у сфері непрямого оподаткування спрямоване на гармонізацію національних законів, що забезпечує поліпшення функціонування внутрішнього європейського ринку та вирішення загальних транскордонних проблем [10; 11]. Основними завданнями податкової політики країн ЄС є боротьба з ухиленням від оподаткування, податковим шахрайством, уникнення подвійного оподаткування доходів фізичних та юридичних осіб [3].

На думку колективу авторів, необхідно «...проводити кампанію щодо капітальної реконструкції податкової системи у напрямку «розумнішого оподаткування». Це означало б усунення недоліків європейської економічної інтеграції у сфері оподаткування та відмову від шаблонів ...наприклад, розробити податкову реформу у напрямку, орієнтованому на стійкість, створити стимули для інвестицій в зелену економіку та економіку замкнутого циклу, а також у підприємства, що мінімізують енергоефективні ресурси» [12].

Західноєвропейські економіки обтяжені податковим тягарем на 40 % вище, ніж у середньому у світі [13]. Починаючи з 1995 р., у країнах ОЕСР співвідношення податків до ВВП (tax-to-GDP) постійно збільшується. У 2018 р. цей показник у країнах ОЕСР склав 34,3% (у порівнянні з 34,2% у 2017 р., 34,0% у 2016 р. і 33,7% у 2015 р.) [14]. Ще більшим цей показник є для країн ЄС – у 2018 р. він становив 40,3 відсотка [15]. Рівень податкового навантаження в Україні також постійно зростає: від 21,7% у 2010 р. до 27,7% у 2018 році [16].

Податкові надходження становлять значну частину доходу бюджету України (рис. 1).

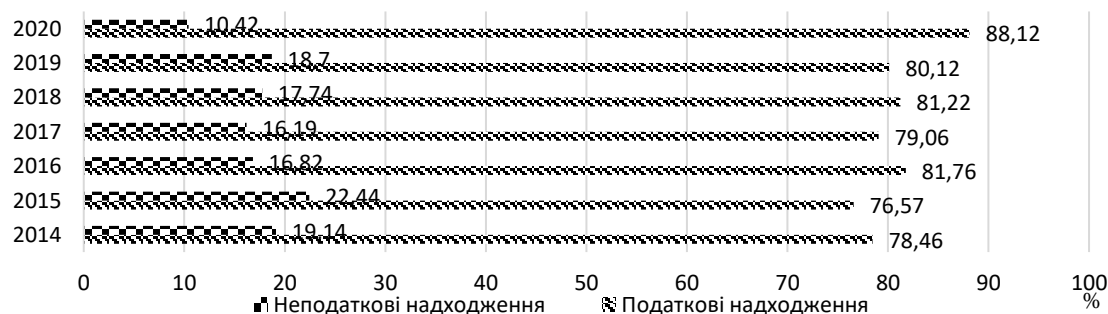

Рисунок 1 – Частка надходжень до бюджету України за типом, %

Джерело: побудовано автором за даними [16]

Лева частина податкових надходжень – це податки на доходи фізичних осіб (від 3,54% у 2014 р. до 14,46% у 2020 р.), податки на прибуток підприємства (від 1,19% у 2014 р. до 7,81% у 2020 р.), акцизний збір (14,62% у 2016 р. та 12,65% у 2020 р.) та ПДВ (від 38,94% у 2014 р. до 44,88% у 2020 р.) (рис. 2).

Більш ніж у чотири рази зросла у бюджеті країни питома вага податку на доходи фізичних осіб (ПДФО). В Україні ставка ПДФО становить 18 %, для країн Європи цей показник змінюється від 21,3 % (Естонія) до 61,1 % (Словенія) [17]. Чинна на даний момент ставка податку на прибуток в Україні на 3,1% нижче за середню у країнах ЄС (рис. 3).

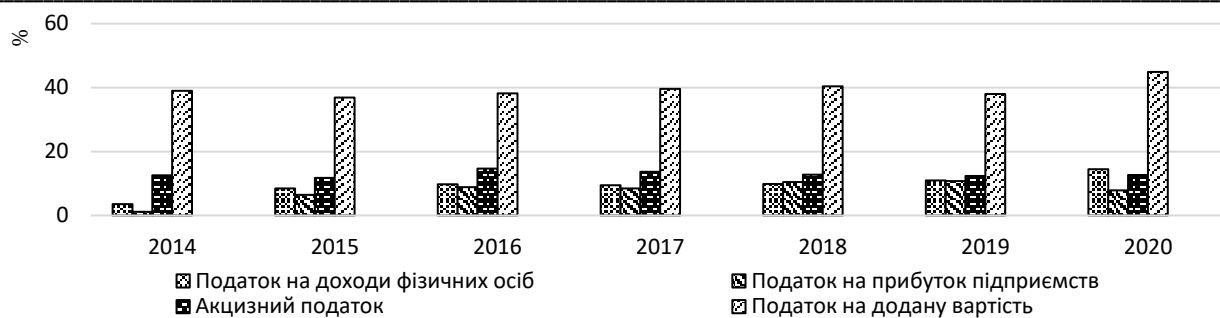

Рисунок 2 – Питома вага податків у доходах бюджету України, %

Джерело: побудовано автором за даними [16]

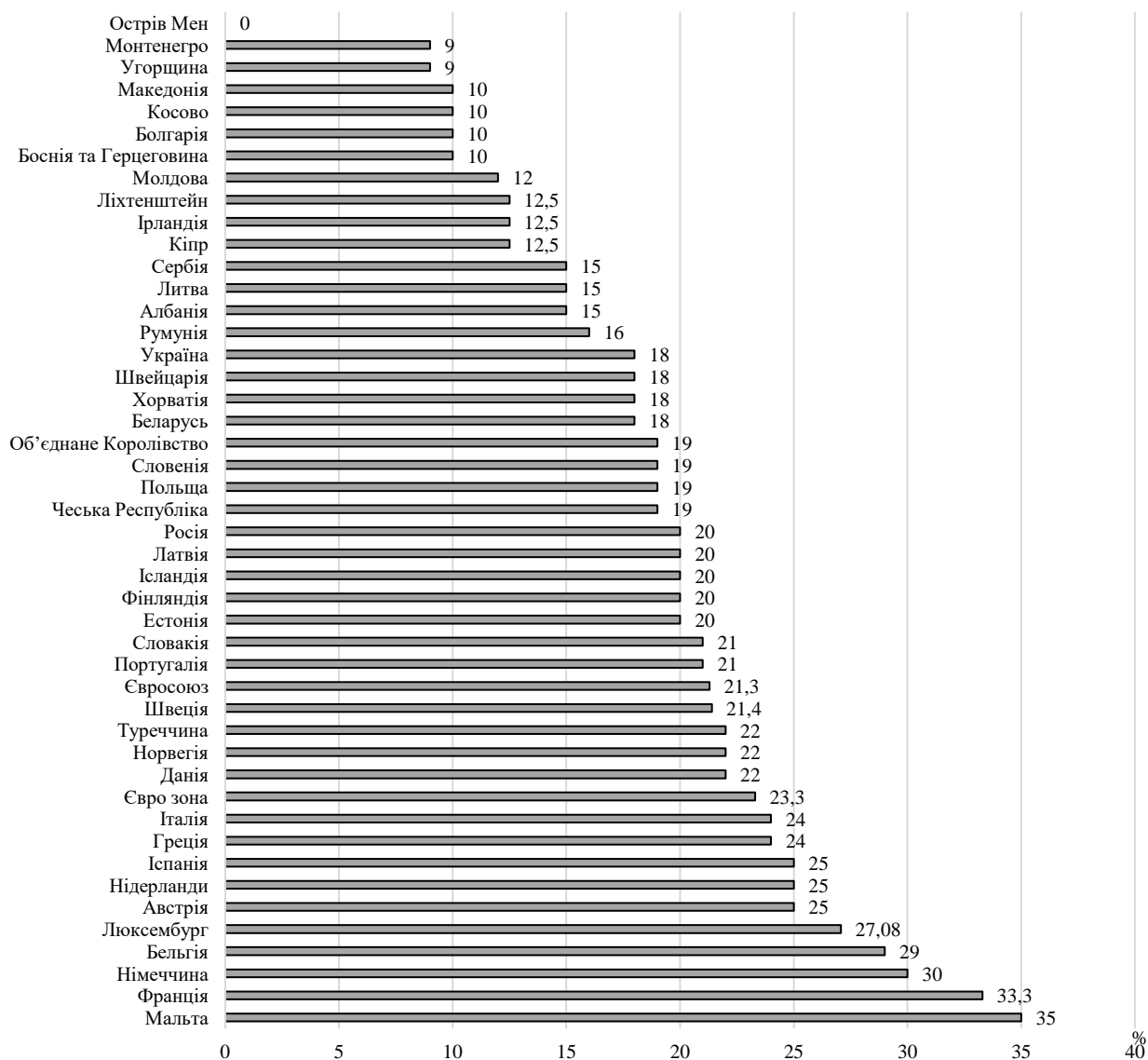

Рисунок 3 – Ставки податку на прибуток у країнах Європи, %

Джерело: побудовано автором за даними [18] (станом на 22.04.2020 р.)

У 28 країнах-членах ЄС в середньому ставки як ПДФО, так і податку на прибуток підприємств, знижуються. У період 1995-2018 рр. середні найвищі ставки ПДФО знизилися близько на 8%, – до 39

відсотків. Середня ставка податку на прибуток підприємств знизилася з 35% до 21,3%, що пояснюється загостренням податкової конкуренції в країнах-членах ЄС [4].

В Україні майже 45% дохідної частини бюджету займає податок на додану вартість (основна ставка ПДВ в Україні становить 20%).

Люксембург стягує найнижчу стандартну ставку ПДВ – 17%, Мальта – 18%, Кіпр, Німеччина та Румунія – 19 відсотків. Країни ЄС з найвищими стандартними ставками ПДВ – це Угорщина (27%), Хорватія, Данія та Швеція (25 відсотків). Середня стандартна ставка ПДВ у країнах ЄС становить 21%, що на 6 % перевищує мінімальну стандартну ставку ПДВ, що вимагається регулюванням країн ЄС [19].

Отже, попри розповсюджене твердження про високі податки та необхідність їх зниження, рівень податкового навантаження в Україні відповідає середньому або навіть менше, ніж в країнах-членах ЄС. Реформування податкової системи в країні потребує стратегії, яка узгоджує внутрішній вимір оподаткування, що дозволить зробити економіку більш соціальною та екологічною, та європейський

вимір, що забезпечить сумісність податкової політики з єдиним ринком ЄС.

На думку експертів, найбільшими проблемами податкової системи України є:

– неефективне витрачання податкових надходжень. За показником ефективності державних видатків наша держава посідає 113 місце у світі [5];

– недосконалі законодавство та податкове адміністрування [20];

– сплата податків в Україні вимагає багато часу – 328 годин на рік [21];

– копіювання західного досвіду не завжди приносить результат. В Україні корупція, традиції використання офшорних компаній, недосконала судова система часто роблять найкращі практики неефективними [22].

За оцінкою Світового Банку за показником «Сплата податків» Україна посідає 65 місце у світі (табл. 1).

Таблиця 1 Профіль економіки України (2020 р). Ведення бізнесу. Показник «Сплата податків» (у порівнянні з деякими країнами)

Показник	Україна	Бахрейн	Країни Європи та Центральної Азії	ОЕСР (високий дохід)
Виплати (кількість на рік)	5	3	14,5	10,3
Час (годин на рік)	328	23	213,1	158,8
Загальна сума податку і ставка внесків (% від прибутку)	45,2	13,8	31,7	39,9
Постфілінговий індекс (0-100)	86	100	68,2	86,7

Джерело: складено автором за даними [21]

Відповідно до Копенгагенських критеріїв, будь-яка країна-заявник має відповідати п.10 «Податкова політика»: необхідність лібералізації міжнародно-правових актів щодо уникнення подвійного оподаткування; ратифікація європейської конвенції щодо викривачів податкових правопорушень та правової допомоги з боку держави; створення порядку обміну інформацією за спеціальними запитами; функціонування та порядок організації податкової поліції [1].

Метою таких змін є модернізація Державної фіскальної служби України, забезпечення рівних умов для учасників фінансових відносин, приведення нормативно-правової бази України до світових умов, встановлення чесних та прозорих правил ведення бізнесу та відповідальності за порушення цих правил, зміцнення державних фінансів, проведення пенсійної реформи. Останнє спричиняється пропозиціями щодо модернізації податкової системи та напрямів наповнення державного пенсійного фонду, проте зазначається, що такий фонд не може бути єдиним, адже мінімум 20% населення країни повинно мати друге або навіть третє джерело пенсійного забезпечення [23].

Наприкінці 2017 р. в Україні була презентована концепція, яка передбачає заміну податку на прибуток як одного з бюджетоутворюючих податків на податок

на виведений капітал (ПВК) з паралельним зменшенням ставки інших податків. На початку липня 2018 р. до Верховної Ради України було подано законопроект №8557 «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо податку на виведений капітал» [24]. Зважаючи на різні причини, впровадження даного податку було тимчасово зупинено, а законопроект відкликано. Одним із заперечень опонентів заміни податку на прибуток на ПВК – це втрати бюджету від несплаченого податку на прибуток [6].

В умовах кризи, коли більшість підприємств тимчасово зупинили свою діяльність та декларують збитки, втрати державного бюджету від ненадходження податку на прибуток є мінімальними, склалися сприятливі умови для запровадження ПВК. Для бізнесу це може бути критичним ресурсом, який можна направити на розвиток, модернізацію, розширення. Окрім того, у доходах бюджету питома вага податку на прибуток становить менше як 8%, що значно менше у порівнянні з іншими бюджетоутворюючими податками.

Світовий досвід свідчить про позитивну практику впровадження ПВК [7; 8; 9]:

а) в Естонії податок на виведений капітал впроваджено з 2000 р., вже на другий рік дії економіка продемонструвала суттєвий приріст ВВП та

надходжень інвестицій до країни, на третій рік – вийшла на «дореформовий» рівень податкових надходжень [25; 26].

Сьогодні основними податковими перевагами Естонії є: відсутність податку на нерозподілений прибуток; ставка корпоративного податку на розподілений прибуток становить 20% (у деяких випадках може застосовуватися знижена ставка в розмірі 14%); ставка ПДВ на деякі товари та послуги становить 0% і 9% (стандартна ставка ПДВ – 20%); наявність договорів про уникнення подвійного оподаткування з 59 країнами світу, включаючи Україну;

б) у Македонії, де податкова реформа розглядалася як тимчасовий захід (2009-2014 рр.), результатами були негативний фіскальний вплив та значний позитивний економічний ефект: зростання ВВП та обсягу інвестицій [27];

в) у Молдові ПВК впроваджено з 2007 р., у результаті чого зафіксовано незначний позитивний вплив на інвестиції та ВВП [28; 29];

г) у Грузії, яка з 2017 р. перейшла на ПВК, отримано зростання ВВП у перший рік – 1,2 відсотка. Дохідна частина держбюджету на 12% вище показника 2016 р.; видаткова частина держбюджету виконана на 100,4% та на 14,3% перевищує показник витрат держбюджету 2016 р.; інфляція склала 6%, а фіскальний % ВВП – зріс майже на 0,1%; співвідношення інвестицій до ВВП збільшилося на 1,3 відсотка [30]. Окрім цього МВФ змінив довгостроковий прогноз розвитку (до ситуації 2020 р.) – до 2022 р. очікується плавне зростання питомої ваги інвестицій у ВВП з поточних 33,7% до 37,4 відсотка [31];

д) у Латвії, де податок на виведений капітал впроваджено у 2018 р. [32], за результатами опитування бізнесу зафіксована позитивна оцінка податкового адміністрування – це результат реформи податку на прибуток підприємств. У результаті реформи у 2019 р. власникам латвійського бізнесу було повернуто близько 400 млн євро [33];

ж) у Гонконгу принцип звільнення від оподаткування реінвестованих коштів сприяв економічному ривку.

Саме ці країни (за даними Doing Business-2020 щодо легкості ведення бізнесу, де важливу роль відіграє підхід до оподаткування прибутку) посідають перші місця рейтингу: Гонконг – 3 місце, Грузія – 7, Естонія – 18, Латвія – 19 [34].

На думку експертів [35], прийняття у 2020 р. закону про податок на виведений капітал дозволить:

– залучити 20-30 млрд дол. США внутрішніх інвестицій в реальний сектор економіки в перші п'ять років (без урахування зовнішніх інвестицій);

– за п'ять років додатково створити 45-55 млрд дол. США номінального ВВП;

– 0,9-2,2% – додатковий приріст реального ВВП за рік;

– річне реальне зростання економіки до 4-5% – мультиплікативний ефект від інвестицій у перспективі 5 років.

Висновки. Процес формування, функціонування та модернізації податкової системи має відповідати базовим принципам: справедливості, нейтральності, простоти адміністрування та дотримання, прозорості та надійності. Саме ці принципи є основою для порівняння різних податкових систем. Жодна податкова система не відповідає повністю всім принципам, не є винятком і Україна. За умов інтеграції України до Європейського Союзу, кризової ситуації, яка для України є перманентним процесом, нагальним питанням є реформа системи публічних фінансів, системи оподаткування та її окремих елементів. Одним із можливих інструментів реформування податкової системи України є впровадження податку на виведений капітал, який підтверджений досвідом деяких країн Європи та світу.

Серед основних переваг впровадження ПВК: зменшення адміністративних витрат; скорочення часу на підготовку звітів; спрощення ведення бізнесу; підвищення рівня капіталізації підприємств; створення більш сприятливих умов для залучення інвестицій; підвищення країни у світовому рейтингу інвестиційної привабливості.

Література:

1. Копенгагенські критерії членства в Європейському Союзі. *Офіційний сайт Міністерства закордонних справ України*. URL: <https://mfa.gov.ua/yevropejska-integraciya/vidnosini-ukrayina-yes/kopengagenski-kriteriyi-chlenstva-v-yevropejskomu-soyuzi> (дата звернення 13.01.2020).
2. Хомутенко Л. І., Хомутенко А. В. Теоретичне підґрунтя формування об'єднаної Європи. *Економіка, управління та адміністрування*. 2019. № 4 (90). С.126-132.
3. Пахненко О. М., Семенов А. Ю. Основні засади податкової політики в країнах ЄС на сучасному етапі *Ефективна економіка*. 2016. № 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5317> (дата звернення: 12.04.2020).
4. Podvieszko A., Parfenova L., Pugachev A. (2019) Tax Competitiveness of the New EU Member States *J. Risk Financial Manag.* 2019, Vol. 12(1), 34. URL: <https://www.mdpi.com/1911-8074/12/1/34/htm> (Accessed 22 April 2020).
5. Efficiency of government spending (2018). URL: http://reports.weforum.org/pdf/gci-2017-2018-scorecard/WEF_GCI_2017_2018_Scorecard_EOSQ043.pdf (Accessed 25 April 2020).
6. Нечаєва І. А. Податок на виведений капітал - зростання інвестицій і активізація бізнесу чи ризик бюджетних втрат? *Генерування інновацій інклюзивного розвитку: національний, регіональний, міжнародний вимір* : матеріали Міжнар. наук.-прак. конф. Запоріжжя : ЗНТУ, 2018. С. 397-402.

7. Заха Д., Бетлій О. Оподаткування розподіленого прибутку: міжнародний досвід. Аналітична записка. *Інститут економічних досліджень та політичних консультацій*. URL: http://www.ier.com.ua/files/publications/Policy_papers/German_advisory_group/2017/PB_03_2017_ukr.pdf (дата звернення: 06.05.2020).
8. Виецкая О. В. Современные тенденции в налогообложении прибыли корпораций: перспективы налога на выведенный капитал. *Економіка промисловості*. 2018. № 2 (82). С. 24–49.
9. Малишкін О. І., Шкуліпа А. О. Податок на виведений капітал: обліково-звітний аспект. *Облік і фінанси*. 2019. № 4 (86). С.29-36.
10. Міжнародний досвід модернізації податкової системи. *Державна фіскальна служба України*. URL: <http://sfs.gov.ua/arhiv/modernizatsiya-dps-ukraini/arkhiv/mijnarodniy-dosvid-rozvitk/svitovui-dosvid/mrdosvid> (дата звернення 15.01.2020).
11. The European Union explained : Taxation : European Commission. Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2015. 12 p. URL: http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/gen_info/tax_policy/taxation_internal_market_en.pdf (Accessed 20 January 2020).
12. Stiglitz J., Rinaldi D., Schratzenstaller M. (2019) Reforming tax policy: a European fight! We don't need less, we need better taxation. URL: <https://progressivepost.eu/debates/reforming-tax-policy-a-european-fight> (Accessed 25 March 2020).
13. Western European economies saddled with tax burden 40% higher than the global average. URL: <https://www.uhy.com/western-european-economies-saddled-with-tax-burden-40-higher-than-the-global-average/> (Accessed 26 March 2020).
14. Revenue Statistics 2019 Tax revenue trends in the OECD (2019). URL: <https://www.oecd.org/tax/tax-policy/revenue-statistics-highlights-brochure.pdf> (Accessed 28 March 2020).
15. Eurostat : Your key to European statistics : Products Datasets : Main national accounts tax aggregates. URL: http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/products-datasets/-/GOV_10A_TAXAG (Accessed 05 April 2020).
16. Доходи держбюджету України. *Офіційний сайт Міністерства фінансів України*. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/gov/income> (дата звернення : 21.04.2020)
17. Asen E. (2019). Top Individual Income Tax Rates in Europe. URL: <https://taxfoundation.org/top-individual-income-tax-rates-europe-2019/> (Accessed 06 April 2020).
18. Trading economics. List of Countries by Corporate Tax Rate. Europe. URL: <https://tradingeconomics.com/country-list/corporate-tax-rate?continent=europe> (Accessed 22 April 2020).
19. Asen E. (2020). 2020 VAT Rates in Europe. URL: <https://taxfoundation.org/european-union-value-added-tax-2020/> (Accessed 25 April 2020).
20. TADAT - Tax Administration Diagnostic Assessment Tool. Designed to provide an *objective health assessment* of a tax administration. URL: <https://www.tadat.org/home> (Accessed 25 April 2020).
21. Economy Profile Ukraine. Doing business 2020. URL: <https://www.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/country/u/ukraine/UKR.pdf> (Accessed 25 April 2020).
22. 4 факти про податки в Україні. URL: <https://bakertilly.ua/news/id45586> (дата звернення: 21.04.2020).
23. Нецаєва І. А. Реформа системи соціального страхування як засіб зміцнення соціально-економічної безпеки України в умовах перманентної кризи. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2020. № 4. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1634> (дата звернення: 02.05.2020). DOI: 10.32702/2307-2156-2020.4.58.
24. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо податку на виведений капітал. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=64356 (дата звернення: 21.04.2020).
25. *Estonia Statistics*. Statistical database. URL: http://pub.stat.ee/prx-web.2001/I_Databas/Economy/08Finance/06Government_finances/08Taxes/08Taxes.asp (Accessed 27 April 2020).
26. Рибаків Д., Яворський П., Харламов П. Ліберальні реформи: з чого складається «економічне диво» Грузії, Словаччини, Естонії, Великої Британії та Польщі. Чого довелося позбутися цим країнам та чого вдалося досягти. URL: <https://mind.ua/publications/20209677-liberalni-reformi-z-chogo-skladaetsya-ekonomichne-divo-gruziyi-slovachchini-estoniyi-velikoyi-britan> (дата звернення 10.04. 2020).
27. Macedonia: Foreign Direct Investment, billion dollars. URL: https://www.theglobaleconomy.com/Macedonia/fdi_dollars/ (Accessed 27 April 2020).
28. Moldova - Foreign Direct Investment, billion dollars. URL: https://www.theglobaleconomy.com/Moldova/fdi_dollars/ (Accessed 27 April 2020).
29. Moldova - GDP, constant dollars. URL: https://www.theglobaleconomy.com/Moldova/GDP_constant_dollars/ (Accessed 27 April 2020).
30. О Налоге на выведенный капитал: текущие масштабы уклонений, кейс Грузии и потенциальный размер потерь бюджета. URL: <http://ua-outlook.com.ua/ru/2018/01/26/corporatetax/> (дата звернення 10.04. 2020).
31. IMF staff country reports (2017) Georgia : First Review under the Extended Fund Facility and Request for Modification of Performance Criteria-Press Release; and Staff Report. URL: <https://www.imf.org/en/Publications/CR/Issues/2017/12/07/Georgia-First-Review-under-the-Extended-Fund-Facility-and-Request-for-Modification-of-45448> (Accessed 27 April 2020).
32. Ministry of Finance Republic of Latvia. Tax system in Latvia 06.02.2020. URL: <https://www.fm.gov.lv/en/s/taxes/> (Accessed 28 April 2020).
33. Latvian businesses upbeat on recent tax reforms. URL: <https://eng.lsm.lv/article/economy/business/latvian-businesses-upbeat-on-recent-tax-reforms.a318301/> (Accessed 29 April 2020).

34. Doing Business–2020 Comparing Business Regulation in 190 Economies. URL: <https://arabic.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/pdf/db2020/Doing-Business-2020.pdf> (Accessed 30 April 2020).
35. Криза – вікно можливостей для радикальних економічних реформ в Україні. URL: <https://www.uifuture.org/publications/news/25399-kryza/vikno/mozlyvostey/dla/radykalnyh/reform?fbclid=iwar3r0vumopygnrdmhdbfzukyqxl42kj7xtpuhkxdddxbw2hjevh7bci5b> (дата звернення 07.05.2020).

References:

1. Copenhagen criteria for membership in the European Union. *Official site of the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine*. Retrieved from <https://mfa.gov.ua/yevropejska-integraciya/vidnosini-ukrayina-yes/kopengagenski-kriteriyi-chlenstva-v-yevropejskomu-soyuzi> (Accessed 13 January 2020).
2. Khomutenko, L. I., Khomutenko, A. V. (2019). Theoretical basis for the formation of a united Europe. *Ekonomika, upravlinnya ta administruvannya*, 4 (90), 126-132 [in Ukrainian].
3. Pahnenko, O. M., Semenog, A. Ju. (2016). Basic principles of tax policy in the EU at the present stage. *Efektivna ekonomika*, 12. Retrieved from <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5317> [in Ukrainian].
4. Podvyezko, A., Parfenova, L. & Pugachev, A. (2019). Tax Competitiveness of the New EU Member States *J. Risk Financial Management*, 12(1), 34. Retrieved from <https://www.mdpi.com/1911-8074/12/1/34/htm>.
5. Efficiency of government spending (2018). Retrieved from http://reports.weforum.org/pdf/gci-2017-2018-scorecard/WEF_GCI_2017_2018_Scorecard_EOSQ043.pdf.
6. Nechayeva, I. A (2018). *Podatok na vyvedenny kapital - zrostannya investytsiy i aktyvizatsiya biznesu chy ryzyk byudzhetykh vtrat?* [Tax on withdrawals- investment growth and business activation or the risk of budget losses?] *Heneruvannya innovatsiy inklyuzyvnogo rozvytku: natsional'nyy, rehional'nyy, mizhnarodnyy vymir": materialy Mizhnarodnoyi naukovo-praktychnoyi konferentsiyi (4–5 zhovtnya 2018 roku)*, [Generation of innovations of inclusive development: national, regional, international dimension": materials of the International scientific-practical conference (October 4-5, 2018)]. Zaporizhzhya, 397-402 [in Ukrainian].
7. Zakha, D. & Betliy, O. (2017). Taxation of Distributed Profits: International Experience. *Instytut ekonomichnykh doslidzen' ta politychnykh konsul'tatsiy*. Retrieved from http://www.ier.com.ua/files/publications/Policy_papers/German_advisory_group/2017/PB_03_2017_ukr.pdf [in Ukrainian].
8. Vietska, O. V. (2018). Modern trends in corporate income taxation: perspectives of the withdrawn capital tax. *Economichna promislovist*, 2(82), pp. 23-49. doi: <http://doi.org/10.15407/econindustry2018.02.024> [in Ukrainian].
9. Malyshkin, O. I. & Schulipa, A. O. (2019). Tax on Withdrawn Capital: Accounting and Reporting Issues. *Accounting and Finance*, 4 (86), pp.29-36. doi [https://doi.org/10.33146/2307-9878-2019-4\(86\)-29-36](https://doi.org/10.33146/2307-9878-2019-4(86)-29-36) [in Ukrainian].
10. State Fiscal Service of Ukraine. International experience in modernizing the tax system. Retrieved from <http://sfs.gov.ua/arhiv/modernizatsiya-dps-ukraini/arkhiv/mijnarodny-dosvid-rozvitk/svitovui-dosvid/mrdosvid> [in Ukrainian].
11. The European Union explained: Taxation: European Commission. Luxembourg: Publications Office of the European Union. http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/gen_info/tax_policy/taxation_internal_market_en.pdf
12. Stiglitz, J., Rinaldi, D., Schratzenstaller, M. (2019). Reforming tax policy: a European fight! We don't need less, we need better taxation. Retrieved from <https://progressivepost.eu/debates/reforming-tax-policy-a-european-fight>.
13. Western European economies saddled with tax burden 40% higher than the global average. Retrieved from <https://www.uhy.com/western-european-economies-saddled-with-tax-burden-40-higher-than-the-global-average/>.
14. Revenue Statistics 2019 Tax revenue trends in the OECD (2019). Retrieved from <https://www.oecd.org/tax/tax-policy/revenue-statistics-highlights-brochure.pdf>.
15. Eurostat: Your key to European statistics: Products Datasets : Main national accounts tax aggregates. Retrieved from http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/products-datasets/-/GOV_10A_TAXAG.
16. Official site of the Ministry of Finance of Ukraine (2020)/ Revenues of the state budget of Ukraine. Retrieved from <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/gov/income/2014/>.
17. Asen, E. (2019). Top Individual Income Tax Rates in Europe. Retrieved from <https://taxfoundation.org/top-individual-income-tax-rates-europe-2019/>.
18. Trading economics. List of Countries by Corporate Tax Rate. Europe. Retrieved from <https://tradingeconomics.com/country-list/corporate-tax-rate?continent=europe>.
19. Asen, E. (2020). 2020 VAT Rates in Europe. Retrieved from <https://taxfoundation.org/european-union-value-added-tax-2020/>.
20. TADAT - Tax Administration Diagnostic Assessment Tool. Designed to provide an *objective health assessment* of a tax administration. Retrieved from <https://www.tadat.org/home>.
21. Economy Profile Ukraine. Doing business 2020. Retrieved from <https://www.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/country/u/ukraine/UKR.pdf>.
22. 4 facts about taxes in Ukraine (2019). Retrieved from <https://bakertilly.ua/news/id45586> [in Ukrainian].
23. Nechayeva, I. (2020). Social insurance system reformation as means of socioeconomic security enhancement during the permanent economic crisis in Ukraine, *Derzhavne upravlinnya: udoskonalennya ta rozvytok*, 4. DOI: 10.32702/2307-2156-2020.4.58 [in Ukrainian].
24. Official web portal of the Verkhovna Rada of Ukraine. On amendments to the Tax Code of Ukraine regarding the tax on withdrawn capital. Retrieved from http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=64356 [in Ukrainian].

25. *Estonia Statistics*. Statistical database. Retrieved from http://pub.stat.ee/px-web.2001/l_Databas/Economy/08Finance/06Government_finances/08Taxes/08Taxes.asp.
26. Rybakov, D., Yavors'kyy, P. & Kharlamov, P. (2020). *Liberal'ni reformy: z choho skladayet'sya «ekonomichne dyvo» Hruziyi, Slovachchyny, Estoniyi, Velykoyi Brytaniyi ta Pol'shchi. Choho dovelosya pozbutysya tsym krayinam ta choho vdalosya dosyahty* [Liberal reforms: what constitutes the "economic miracle" of Georgia, Slovakia, Estonia, the United Kingdom and Poland. What these countries had to get rid of and what they managed to achieve]. Retrieved from <https://mind.ua/publications/20209677-liberalni-reformi-z-chogo-skladaetsya-ekonomichne-divo-gruziyi-slovachchini-estoniyi-velikoyi-britan> [in Ukrainian].
27. Macedonia: Foreign Direct Investment, billion dollars. Retrieved from https://www.theglobaleconomy.com/Macedonia/fdi_dollars/.
28. Moldova – Foreign Direct Investment, billion dollars. Retrieved from https://www.theglobaleconomy.com/Moldova/fdi_dollars/.
29. Moldova – GDP, constant dollars. Retrieved from https://www.theglobaleconomy.com/Moldova/GDP_constant_dollars/.
30. *Naloge na vyvedenny kapital: tekushchiye mashtaby ukloneniy, keys Gruzii i potentsial'nyy razmer poter' byudzheta* [About the Withdrawn Capital Tax: Current Scale of Evasion, the Case of Georgia and the Potential Size of Budget Losses] Retrieved from <http://ua-outlook.com.ua/ru/2018/01/26/corporatetax/> [in Ukrainian].
31. IMF staff country reports (2017). Georgia : First Review under the Extended Fund Facility and Request for Modification of Performance Criteria-Press Release; and Staff Report. Retrieved from <https://www.imf.org/en/Publications/CR/Issues/2017/12/07/Georgia-First-Review-under-the-Extended-Fund-Facility-and-Request-for-Modification-of-45448>.
32. Ministry of Finance Republic of Latvia. Tax system in Latvia 06.02.2020. Retrieved from <https://www.fm.gov.lv/en/s/taxes/>.
33. Latvian businesses upbeat on recent tax reforms. Retrieved from <https://eng.lsm.lv/article/economy/business/latvian-businesses-upbeat-on-recent-tax-reforms.a318301/>.
34. Doing Business – 2020. Comparing Business Regulation in 190 Economies. Retrieved from <https://arabic.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/pdf/db2020/Doing-Business-2020.pdf>.
35. *Kryza – vikno mozlyvostey dlya radykal'nykh ekonomichnykh reform v Ukrayini* [The crisis is a window of opportunity for radical economic reforms in Ukraine]. Retrieved from <https://www.ufuture.org/publications/news/25399-kryza/vikno/mozlyvostey/dla-radykalnyh/reform?fbclid=iwar3r0vumopygnrdmhbzfzukyqx142kj7xtpuhkxxddxbw2hjevh7bci5btm> [in Ukrainian].

